

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

részitélete

Az ügy száma: Pfv.III.20.282/2024/5. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Bajnok István bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

A felperesek: Felperes1

(Cím2) I. rendű

Felperes2

(Cím2) II. rendű

Felperes3

(Cím2) III. rendű

Felperes4

(Cím4) IV. rendű

Felperes1

(Cím4) V. rendű

Felperes6

(Cím5) VI. rendű

Az I. rendű felperes képviselője:

Mizik Ügyvédi Iroda

(Cím6,

ügyintéző: dr. Mizik Andrea ügyvéd)

Az alperesek: Alperes1

(Cím1) I. rendű

Alperes2

(Cím3) IV. rendű

Az alperesek képviselői:

Dr. Varga Endre Tibor ügyvéd

(Cím7) I. rendűért

Dr. Nyíri Erzsébet ügyvéd

(Cím8) IV. rendűért

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

I. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.417/2023/9.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 28.P.21.367/2021/64.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős részítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését részben, az élelemfeljavítás többletköltsége vonatkozásában – az I. és IV. rendű alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő másodfokú perköltségre, valamint az I. és IV. rendű alperes által az államnak fizetendő és az állam által viselt meg nem fizetett fellebbezési illetékre is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, és a másodfokú bíróságot ebben a körben új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Egyebekben a jogerős részítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és IV. rendű alperesnek személyenként 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy az 1.027.956 (egymillió-huszonhétezer-kilencszázötvenhat) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az I. rendű felperes további felülvizsgálati eljárási költségének összegét 15.240 (tizenötezer-kétszáznegyven) forintban, az I. és IV. rendű alperes ugyanezen költségének összegét személyenként 15.240 (tizenötezer-kétszáznegyven) forintban, a további meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illeték összegét 48.000 (negyvennyolcezer) forintban állapítja meg.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű felperes, a II-VI. rendű felperesek hozzátartozója 2014. október 3-án motorkerékpár vezetőjeként közlekedési balesetet szenvedett. A súlyos végtagtörései következtében a két alsó végtagját amputálták. Az össz-szervezeti egészségkárosodása 80%-os mértékű. Önellátásra nem, vagy csak közreműködő segítségével képes.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[2] A felperesek keresetükben sérelemdíj és kártérítés egyetemleges megfizetésére kérték kötelezni az alpereseket.

[3] Az alperesek érdemi ellenkérelmeikben a kereset elutasítását kérték.

[4] Az elsőfokú bíróság a 28.P.20.974/2020/24. számú rész-közbenső ítéletével megállapította, hogy a 2014. október 3-án az I. rendű felperest ért közlekedési balesetből eredően a felperesekre háramló károkért és sérelmekért az I. rendű alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik. A II., IV. és V. rendű alperessel szembeni keresetet elutasította.

[5] A felperesek és az I. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a 6.Pf.20.872/2020/10. számú rész- és közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság rész-közbenső ítéletét részben megváltoztatta, és megállapította, hogy a IV. rendű alperes az I. rendű alperessel egyetemlegesen teljes felelősséggel tartozik a 2014. október 3-án az I. rendű felperes által elszenvedett közlekedési balesettel összefüggésben a felpereseknél keletkezett károkért és sérelmekért.

[6] Az I. és IV. rendű alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a Pfv.III.20.049/2022/7. számú közbenső ítéletével a jogerős rész- és közbenső ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartotta.

[7] A felperesek módosított keresetükben az I. és IV. rendű alperest – egyebek mellett – az I. rendű felperes részére élelemfeljavítás címén 2.084.000 forint lejárt járadék és annak 2019. január 3-tól számított késedelmi kamata, valamint 2023. április 1-jétől kezdődően havi 60.000 forint járadék, gyógyászati segédeszközök többletköltsége címén 508.238 forint és annak 2011. június 3-tól számított késedelmi kamata, 263.120 forint lejárt járadék és annak 2019. január 3-tól járó késedelmi kamata, valamint 2023. április 1-jétől kezdődően elsődlegesen havi 856.630 forint, másodlagosan 72 havonta 61.246.710 forint és további havi 5.980 forint járadék egyetemleges megfizetésére kérték kötelezni. Az I. rendű felperes az élelemfeljavítás többletköltsége iránti követelését arra alapította, hogy a baleset óta egészséges, kalóriaszegény ételeket kellett fogyasztania. 2023. április 1-jétől arra hivatkozással kérte a magasabb összeg megállapítását, hogy a C. mintaétrendet követi, amely napi 5 étkezésből álló étrendet határoz meg, és annak részét képezi a C. drink fehérjeturmix fogyasztása. E körben utalt az általános kártérítés alkalmazhatóságára is. A gyógyászati segédeszközök többletköltsége tekintetében a kerekesszék, a tanuló jobb- és baloldali protézis, a járóbot, a könyökmankó, a járókeret, a lábszárprotézis és a csővázis protézis megvásárlásával felmerült költségének megtérítése mellett járadékként kérte megfizetni az – orvosszakértőileg is indokolt – aktív protézis és a kerekesszéknél félévente szükséges gumicsere költségét.

[8] Az I. és IV. rendű alperes ellenkérelmeikben a kereset elutasítását kérték. Az élelemfeljavítás szükségességét vitatták. A IV. rendű alperes ugyanakkor az I. rendű felperes kórházból történt elbocsátásától a táppénz lejártáig elfogadta a havi 20.000 forint élelemfeljavítási többletköltség felmerülését.

Az elsőfokú ítélet és másodfokú részítélet

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével az I. rendű felperes élelemfeljavítási többletköltség megtérítése iránti keresetét elutasította, a gyógyászati segédeszközök többletköltsége vonatkozásában pedig az I. és IV. rendű alperest 771.358 forint, abból 508.238 forint után 2015. június 3-tól, 263.120 forint után 2019. január 3-tól számított késedelmi kamat I. rendű felperes javára történő megfizetésére kötelezte, és ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[10] Az élelemfeljavítás többletköltsége esetében a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértőnek abból a megállapításából indult ki, amely szerint az I. rendű felperes számára a mozgásszegény életmód következtében javasolt a napi ötszöri, kisebb volumenű étkezés, az ún. mediterrán étrend követése. Rögzítette azonban azt is, hogy olyan tényállítás és bizonyíték nem volt, amely alapján megállapítható lenne, hogy az I. rendű felperes balesetet megelőző étkezési szokásai hogyan alakultak, a jelenlegi étkezési szokásai mennyiben térnek el és jelentenek többletköltséget a korábbiakhoz képest. Emiatt osztotta az alpereseknek azt az álláspontját, hogy a C. mintaétrend követésével és a fehérjepor fogyasztásával kapcsolatban felmerült költségek balesettel való okozati összefüggése nem volt bizonyított. Kiemelte továbbá, hogy mivel a kár felmerülésének ténye sem volt bizonyított, ezért az általános kártérítés alkalmazásának nem lehetett helye.

[11] A gyógyászati segédeszköz többletköltsége tekintetében a tanúbizonyítás és az orvosszakértői bizonyítás eredménye alapján azt állapította meg, hogy az aktív protézis használatával az I. rendű felperes biztonságosan tudna közlekedni, helyzetváltoztatása dinamikusabbá és egyenletesebbé válhat. Figyelemmel volt ugyanakkor arra is, hogy az I. rendű felperes részére sérelemdíjat ítélt meg és egyéb jogcímen is kötelezte az alpereseket az őt ért károk megtérítésére. Álláspontja szerint ezek az egyéb kártérítések és az aktív protézis miatti járadékigény átfedésben állnak egymással, ezért az utóbbi körben a keresetet elutasította. Rámutatott arra is, hogy az I. rendű felperes a kártérítés összegével szabadon rendelkezik, és ezért az egyéb jogcímen megítélt összegeket választása szerint az aktív protézis megvásárlására is felhasználhatja.

[12] Az I. rendű felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezései közül az I. rendű felperes keresetvesztés iránti keresetét elutasító rendelkezést hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és az I. rendű felperes javára az I. és IV. rendű alperes egyetemleges marasztalását 44.530.195 forintról 112.655.905 forintra, a 2023. április 5-től fizetendő járadék összegét 464.800 forintról 484.800 forintra felemelte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[13] Az élelemfeljavítás többletköltsége esetében annyiban egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy az I. rendű felperes a C. fehérjepor vásárlásából eredő többletköltségének megtérítését nem jogosult követelni. Ennek okaként azt jelölte meg, hogy a szakértő a korábban csatolt dietetikusi javaslat alapján kizárólag a csökkentett zsír-, növelt rost-, vitamin- és fehérjebevitel, inkább fehérje (hal, szárnyas) húsok, változatos tejtermék, gyümölcs- és zöldségbevitel, magas rosttartalmú, teljes kiőrlésű növényi élelmiszerek fogyasztásának indokoltságát állapította meg. Értékelte, hogy a felperes a szakvélemény előterjesztését követően terjesztette ki a keresetét a fehérjeturmix költségének megtérítésére, amely fogyasztásának szükségességére nézve azonban a szakértő már nem nyilatkozott.

Kiemelte: annak megítélése, hogy a C. fehérjepor fogyasztása indokolt-e az I. rendű felperes számára, továbbá annak költsége és a baleset bekövetkezése között fennáll-e az okozati összefüggés, orvosszakértői kérdés. Hivatkozása szerint a szakvélemény hiányát nem pótolta önmagában az, hogy a csatolt, 2023. március 27-én kiállított ambuláns lap tartalmazta a magas aktivitású protézis igénylése érdekében az I. rendű felperes életmódváltására vonatkozó szakorvosi javaslatot is.

[14] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a károsultat ért vagyoni hátrány kiküszöböléséhez szükséges költségek összegének bizonyításához indokolt a baleset előtt és a baleset óta az élelmezésre fordított költségek vizsgálata, és a kár felmerülése, összege tekintetében a bizonyítás az I. rendű felperest terhelte. Nem tartotta azonban figyelmen kívül hagyhatónak azt, hogy az I. és IV. rendű alperes érdemi ellenkérelmeikben az I. rendű felperes által akkor még havi 20.000 forintban érvényesített járadék összegét egyáltalán nem, csak annak szükségességét tették – a szakértői bizonyítás eredményétől függően – vitássá, és az IV. rendű alperes a táppénz lejártáig kifejezetten elfogadta az említett összegű élelemfeljavítási többletköltség felmerülését. Utalt arra, hogy a szakvélemény alapján e költség tekintetében időbeli korlát alkalmazásának szükségessége nem merült fel, az I. és IV. rendű alperes összecszerúséggel kapcsolatos nyilatkozatai, illetve azok hiánya pedig lehetővé tette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 136/B. § (2) és (3) bekezdése, valamint 163. § (2) bekezdése szerinti értékelésüket, és azok alapján az összecszerúségre vonatkozó további bizonyítás nélkül az alperesek marasztalását. Emiatt megalapozottnak találta az I. rendű felperesnek az alperesek nyilatkozatának figyelmen kívül hagyását sérelmező fellebbezési hivatkozását, és 2023. március 31-ig 2.084.000 forint lejárt járadék, 2023. április 1-jétől kezdődően véghatáridő nélkül havi 20.000 forint járadék megfizetésére kötelezte az I. és IV. rendű alperest.

[15] A gyógyászati segédeszközök többletköltsége esetében helytállónak minősítette az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy az I. rendű felperes számára a keresetben megjelölt típusú, kétoldali aktív protézis használata indokolt, és a csatolt árajánlatok az összecszerúséget is alátámasztották. Ehhez képest a fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelmekben előadottakra figyelemmel abban a kérdésben foglalt állást, hogy idő előtti-e a kereset az aktív protézis viseléséhez szükséges optimális testsúly elérését megelőzően, illetve fennállnak-e a költség járadékszerű megítélésének feltételei.

[16] Kifejtette: önmagában abból a szakértői megállapításból, hogy az aktív protézis mindkét oldalra történő bevezetése az I. rendű felperes életkörülményeinek exponenciális javulását eredményezheti, nem következik, hogy egyes, járadékkal fedezett költségei a jövőben egyáltalán ne merülnének fel. Rámutatott arra is, hogy szakértői szempontból nem merült fel olyan ok, amely az I. rendű felperes részéről az aktív protézis használatát objektíve kizárná, ezért a kívánt testsúlyának elérése időpontjára tekintet nélkül igényelheti az aktív protézis beszerzésének költségét.

[17] Az I. rendű felperesnek azt a tényelőadását, hogy a protéziseket a szolgáltatóval kötött szerződés alapján lízingbe fogja venni, és azok árát nem egy összegben fogja kifizetni, semmilyen konkrét bizonyítékkal nem találta alátámasztottnak. Figyelembe vette, hogy protézisek cseréjére 6, illetve 3 év elteltével bizonyosan szükség lesz, ami azonban a technika fejlődése és az I. rendű felperes állapotából adódó szükségleteinek változása folytán bizonyosan nem a jelenlegivel megegyező protézisek beszerzését teszi indokolttá.

Bizonytalannak tartotta ezért egyrészt azt, hogy az I. rendű felperes milyen állapotban lesz a protézisek kihordási idejének elteltét követően, másrészt azt, hogy ehhez képest – az akkori állapotára és szükségleteire figyelemmel – milyen protézisek alkalmazása lesz indokolt számára, harmadrészt pedig azt, hogy mekkora lesz a protézisek beszerzésének jövőbeli költsége. Mindezek miatt a költség megtérítését járadék formájában nem tartotta megítélhetőnek. Ehelyett a protézisek egyszeri beszerzési költségének, 61.246.710 forintnak a megfizetésére kötelezte az I. és IV. rendű alperest.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[18] A jogerős részítélet ellen az I. rendű felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak részbeni hatályon kívül helyezését, az I. és IV. rendű alperesnek élelemfeljavítási költség jogcímén 2023. április 1-jétől kezdődően véghatáridő nélkül havi 60.000 forint járadék, gyógyászati segédeszköz többletköltsége jogcímén 2023. április 1-jétől kezdődően elsődlegesen véghatáridő nélkül havi 856.630 forint járadék, másodlagosan 72 havonta 61.246.710 forint, valamint véghatáridő nélkül további havi 5.980 forint járadék egyetemleges megfizetésére kötelezését kérte. Másodlagosan a jogerős részítélet részbeni – az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő – hatályon kívül helyezését és az említett körben az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[19] Megsértett jogszabályhelyként a régi Pp. 3. § (3) bekezdését, 206. § (1) és (3) bekezdését, 213. § (1) bekezdését, 215. §-át, 221. § (1) bekezdését és 252. § (2) bekezdését, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:527. § (2) bekezdését jelölte meg.

[20] Hivatkozott arra, hogy számára – orvosszakértőileg is alátámasztottan – fokozott mértékben indokolt a fehérjebevitel, és a beszerzendő protézis használatához lényeges súlyfelesleget kellett leadnia, azt szinten tartania, és ehhez 2023-tól kezdődően a korábbinál szigorúbb diétát kell követnie. Hangsúlyozta, hogy a jelentős életvitelbeli változás a szakvélemény elkészülte után merült fel, és ebben a körben a tényállás módosítása és a keresetváltoztatás ezért volt indokolt. Álláspontja szerint bár a szakértő nem vizsgálta a C. fehérjepor szükségességét, de a szakvéleményben részletesen meghatározta, hogy pontosan milyen életmódbeli változás szükséges számára. Állította, hogy az alkalmazott diéta sikerességét és a megváltozott igény indokoltságát számos okirattal igazolta. Előadta továbbá, hogy az aktív protézis tényleges használatára jelentős súlyvesztés hiányában nem lett volna lehetősége.

[21] A jogerős részítélet indokolásával szemben kiemelte, hogy a fokozott fehérjetartalmú termék rendszeres fogyasztásának indokoltságára a szakvélemény alapján is észszerűen lehet következtetni. Érvelése szerint másfajta étrendkiegészítő fogyasztása nem tette automatikusan indokolttá a szakértő újbóli megnyilatkoztatását, mivel a szükséglete ugyanúgy fennáll, csupán egy másik termék fogyasztásával éri el a szükséges tápanyagbevitelt. Arra is utalt, hogy az összecszerülésben mutatkozó eltérés megállapítása nem tartozik az orvosszakértői kompetencia körébe. Éppen ezért állította, hogy a szakvélemény megfelelően alátámasztotta a fehérjeturmix fogyasztásának szükségességét, annak ténybeli alapját.

[22] Álláspontja szerint alappal feltételezhette, hogy a rendelkezésre álló okiratok és a szakvélemény együttesen alkalmas a megváltoztatott kereseti követelés indokoltságának alátámasztására, különösen arra figyelemmel, hogy a bíróságok a pervezetés körében nem jelezték a bizonyítékok bizonyító erejének eltérő értékelését és az általa állított új tény tekintetében a további bizonyítás szükségességét. A másodfokú bíróság részéről ezért indokoltnak tartotta volna az arról való tájékoztatását, hogy a szakvéleménynek a folyamatos és fokozott fehérjebevitel indokoltságára vonatkozó megállapítása ellenére a diéta körében fogyasztott fehérjeturmix indokoltságát mégsem látja orvosszakértőileg megalapozottnak. Hivatkozása szerint ebben az esetben lett volna olyan helyzetben, hogy a szakvélemény kiegészítését indítványozza. Kifejtette továbbá, hogy ha a másodfokú bíróság a követelést bizonyítatlannak találta, akkor nem a kereset elutasításáról, hanem az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséről és az elsőfokú bíróság új eljárásra, ebben a körben a szakvélemény kiegészítésére, valamint új határozat hozatalára utasításáról kellett volna határoznia. Sértelmezte, hogy ennek mellőzését a másodfokú bíróság nem indokolta.

[23] A gyógyászati segédeszközök többletköltsége esetében kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság az aktív protézis költségét nem a keresetnek megfelelően, azaz járadékszerűen, hanem egy összegben ítélte meg. Ebből a szempontból lényegesnek tartotta a jogerős részítéletnek azt a ténymegállapítását, amely szerint a protézisek cseréjére 6, illetve 3 év elteltével bizonyosan szükség lesz. Álláspontja szerint ez egyértelműen alátámasztja a költségpótló járadék alkalmazási körére vonatkozó törvényi feltételek fennállását. Ezzel szemben állította, hogy a másodfokú bíróság egy bizonyítatlan hipotézis, pusztá feltételezés alapján döntött úgy, hogy a járadékigény nem megalapozott. Kizárólag azt tartotta értékelendőnek, hogy az elbírálás idején fennállnak-e a szükséges feltételek. Arra is utalt, hogy ha idővel valóban lényeges változás áll be a károsult életkörülményeiben, akkor bármelyik fél utópert indíthat a szolgáltatás mennyiségének vagy időtartamának megváltoztatása iránt. Kifejtette továbbá, hogy a jogerős részítélet rendelkező része és indokolása ebben a részében ellentétes. Ezt azzal is indokolta, hogy a javára megítélt egyösszegű kártérítés már önmagában is járadékjelleggel képvisel, hiszen az egy baloldali aktív protézis és két jobboldali lábszárprotézis beszerzési költségét is tartalmazza, és az az általa 72 havonta megfizetni kért járadék összegével egyezik.

[24] Az I. és IV. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős részítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

[25] A felülvizsgálati kérelem részben megalapozott.

[26] A Kúria a régi Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős részítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezése sérti a régi Pp. 3. § (3) bekezdését, míg az I. rendű felperes által megjelölt és érdemben vizsgálható egyéb okból nem jogszabálysértő.

[27] A felülvizsgálati kérelemmel érintett követelések közül a gyógyászati segédeszközök többletköltsége, azon belül az aktív protézis költsége tekintetében a költség szükségességének vizsgálata során, a bizonyítás eredményének mérlegelése alapján mindkét fokú bíróság

megállapította a használat indokoltságát. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérően az igényérvényesítést nem tartotta a kétszeres értékelés tilalmába ütközőnek, és nem értett egyet azzal, hogy ez a követelés a megítélt más kártérítésekkel és sérelemdíjjal azonos körben kompenzálja az I. rendű felperest. A felülvizsgálati ellenkérelemben előadottakkal szemben a felülvizsgálat, annak a fentiekben ismertetett korlátaira tekintettel a jogerős részítélet említett indokai jogszabálysértő jellegének értékelésére nem terjedhetett ki. Ehelyett a felülvizsgálati kérelem alapján abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a másodfokú bíróság az I. rendű felperes által megjelölt jogszabályhelyek téves alkalmazásával mellőzte-e a járadék megítélését.

[28] A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 355. § (3) bekezdésének első mondata értelmében kártérítésként járadékot is meg lehet állapítani. Ez a jogszabályhely lehetőséget ad a kártérítés járadék formájában való alkalmazására, amelyre akkor kerülhet sor, ha időszakonként visszatérő károkat (kiadásokat) kell megfizetni (Kúria Pfv.III.20.009/2014/6.). A kártérítési járadék lényegadó ismérve, hogy az a jövőben rendszeresen felmerülő károk megtérítésére szolgál (Kúria Pfv.III.20.983/2023/4.). A PK 44. számú állásfoglalás szerint a bíróság a kártérítés módjának megállapításánál nincs kötve a felek kérelméhez, ebben a vonatkozásban a kereseti kérelemhez kötöttség nem érvényesül. A bíróság szabadon, az eset összes körülményének mérlegelése alapján belátása szerint dönti el, hogy adott esetben az egyösszegű kártérítés, vagy a járadék formájában való kártérítés indokoltabb (Kúria Pfv.III.21.548/2019/7.). A felek jogvitájában alkalmazandó, a felülvizsgálati kérelemben is feltüntetett Ptk. 6:527. § (2) bekezdése rendelkezik arról, hogy a jövőben rendszeresen felmerülő károk megtérítésére a bíróság időszakonként visszatérően előre fizetendő, meghatározott összegű járadékot is meghatározhat. A Ptk. 6:527. § (3) bekezdése pedig tartalmazza, hogy a bíróság a kártérítés módjának meghatározásánál nincs kötve a károsult kérelméhez; a kártérítésnek azt a módját nem alkalmazhatja, amely ellen valamennyi fél tiltakozik. Az új jogi szabályozás tehát továbbra is lehetővé teszi pénzbeli kártérítésként járadék meghatározását, és annak fogalmi jellemzőjét a régi Ptk.-n alapuló bírói gyakorlattal azonosan rögzíti. Emellett már kifejezetten rendelkezik arról, hogy a kártérítés módjának meghatározásánál a kérelemhez kötöttség nem érvényesül.

[29] Mindezek miatt az adott esetben sem volt akadálya annak, hogy a másodfokú bíróság a keresettől eltérően, járadék helyett egyösszegű kártérítés megfizetésére kötelezze az I. és IV. rendű alperest. Noha az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében a régi Pp. 215. §-ának sérelmét is állította, ennek alátámasztására alkalmas jogi érveket nem adott elő, és ehhez kapcsolódóan a Ptk. 6:527. § (3) bekezdésének megsértésére sem hivatkozott. Ugyanebben a körben az ítélet teljességének elvét megfogalmazó régi Pp. 213. § (1) bekezdésének téves alkalmazását is sérelmezte, de ennek megfeleltethető jogi indokai sem voltak. Ezzel szemben a keresetétől eltérő érdemi döntést a járadék meghatározásának a Ptk. 6:527. § (2) bekezdésében írt feltételei fennállására, valamint arra hivatkozással kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűtlenül, a régi Pp. 206. § (1) és (3) bekezdését is megsértve mérlegelte, továbbá a régi Pp. 221. § (1) bekezdése által megkövetelt indokolási kötelezettségét sem teljesítette. Az utóbbi, a régi Pp. 272. § (2) bekezdése, valamint az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. és 4. pontja által támasztott tartalmi követelményeket is kielégítő felülvizsgálati hivatkozások közül a régi Pp. 206. § (1) és (3) bekezdésének sérelmén nyugvó felülvizsgálati támadás annak indokaira figyelemmel eleve nem lehetett megalapozott. A régi Pp. 206. § (1) bekezdés megsértése abban az esetben valósult volna meg, ha a másodfokú bíróság a szóban forgó követelés fennállása szempontjából jelentős

tények megállapítása során a nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésben, az iratellenességben vagy a lényeges logikai ellentmondásban megmutatkozó bizonyítékmérlegelési hibát vétett volna. Az I. rendű felperes azonban a felülvizsgálati kérelmében – a kirívóan okszerűtlen bizonyítékmérlegelésre történt utalás ellenére – nem ezt állította, hanem azt tartotta sérelmesnek, hogy a másodfokú bíróság az egyébként helyesen megállapított tényekből tévesen következtetett a kártérítési járadék feltételei fenn nem állására. A régi Pp. 206. § (3) bekezdésének megsértése pedig azért nem merülhetett fel, mert a másodfokú bíróság a követelés összegét nem e jogszabályhely alkalmazásával, szabad belátás szerinti döntés eredményeként határozta meg. Az I. rendű felperes álláspontja szerint téves, a járadék megítélésének mellőzéséhez vezető jogi következtetés önmagában az indokolási kötelezettség megsértését sem jelenthette. Ebből a szempontból csak annak volt jelentősége, hogy a másodfokú bíróság kellő részletességgel számot adott azokról a körülményekről, amelyek figyelembevételével az említett anyagi jogi feltételek fennállásának kérdésében állást foglalt, és ezzel a régi Pp. 221. § (1) bekezdése által támasztott követelménynek eleget tett. Az I. rendű felperes a jogerős részítélet rendelkező része és indokolása közötti ellentmondásra, a határozat belső koherenciájának ebből adódó hiányára is hivatkozott, de ez sem jelentett mást, mint az általa is helyesnek tartott tényekből levont jogi következtetés helyességének vitatását.

[30] A Ptk. 6:527. § (2) bekezdésének alkalmazása során a fentebb írtakra tekintettel annak kellett jelentőséget tulajdonítani, hogy az I. rendű felperes által a keresetében megtéríteni kért károk a jövőben rendszeresen felmerülő károknak minősültek-e. A fellebbezésben foglaltakkal azonos felülvizsgálati okfejtés szerint a kártérítési járadéknak ez a lényegadó fogalmi ismérve megvalósult azzal, hogy a protézisek cseréjére meghatározott idő (6, illetve 3 év) elteltével bizonyosan szükség lesz. Ezzel szemben a másodfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra, hogy ez a tény önmagában a járadék meghatározását nem tette lehetővé. Az általa ezzel összefüggésben értékelt körülmények, vagyis a technika fejlődése és az I. rendű felperes állapotából adódó szükségleteinek változása a felülvizsgálati kérelemben előadottakkal ellentétben nem valamiféle bizonyítatlan hipotézisnek vagy pusztán feltételezésnek, hanem egyrészt a köztudomás (köztapasztalat) körébe sorolható ténynek, másrészt a bizonyítás eredménye alapján is alátámasztott ténynek minősültek. Az ezekből fakadó, a jogerős részítélet indokolásában ugyancsak helyesen értékelt bizonytalanság pedig a károk jövőben is rendszeres, pontosan kiszámítható időszakonként visszatérő, összecszerűségében is előre meghatározható felmerülésének megállapítását, és ezáltal a járadékkal való kompenzálhatóságukat kizárta. Adott esetben tehát a fent részletezett bizonytalansági tényezők miatt az aktív protézis költsége olyan kár, amely akkor sem alapozza meg a járadékigényt, ha már most előre látható, hogy bizonyos idő múlva felmerül a csere szükségessége. A másodfokú bíróság ezért a Ptk. 6:527. § (2) bekezdésének megsértése nélkül kötelezte az I. és IV. rendű alperest egyösszegű kártérítés megfizetésére, vagyis a protézisek egyszeri beszerzési költségének megtérítésére, és utasította el az ezen címen előterjesztett járadékigényt.

[31] A felülvizsgálati kérelemmel érintett másik, az élelemfeljavítási többletköltség megtérítése iránti kártérítési követelés esetében az alábbiakból kellett kiindulni. Az 1/2009. (VI. 24.) PK vélemény 7. pontja értelmében a tájékoztatásnak – a szakértői bizonyítás szükségességét kivéve – a bizonyítási eszközökre általában nem kell kitérnie, azokra a bíróságnak csak akkor célszerű utalnia, ha a per adataiból megállapítható, hogy az adott bizonyítási eszköz (pl. okirat, tanú) igénybevétele nélkül a fél nem tud eleget tenni a bizonyítási kötelezettségének. Ebből is következően viszont a szakértői bizonyítás

szükségességéről a bíróságnak a feleket a régi Pp. 3. § (3) bekezdés harmadik mondata alapján tájékoztatnia kell. Ennek az indoka az, hogy abban a kérdésben, hogy valamely tény vagy körülmény megítélése vagy megállapítása igényli-e szakértő bevonását, illetve hogy a bíróság rendelkezik-e a szükséges szakértelemmel a perben felmerült releváns szakkérdésekben, magának a bíróságnak kell állást foglalnia (Kúria Pfv.V.20.704/2021/5.).

[32] A másodfokú bíróság a keresetben megtéríteni kért élelemfeljavítási többletköltségnél annak megítélését, hogy a C. fehérjepor fogyasztása indokolt-e az I. rendű felperes számára, továbbá annak költsége és a baleset bekövetkezése között fennállt-e az okozati összefüggés, orvosszakértői kérdésnek minősítette. Az ezzel kapcsolatos szakértői megállapítás hiányát a perben felhasznált egészségügyi dokumentáció (ambuláns lap) tartalmával sem tartotta pótolhatónak. Ez volt az indoka annak, hogy az I. és IV. rendű alperest – az érdemi ellenkérelmekre, azösszagszerűsége vonatkozó nyilatkozataikra tekintettel – kizárólag az általuk vitássá nem tett mértékű járadék megfizetésére kötelezte, és ezt meghaladóan a keresetet – az elsőfokú bírósággal egyezően – megalapozatlannak találta. Jóllehet az I. rendű felperes a felülvizsgálati kérelmében utalt arra, hogy álláspontja szerint az általa megjelölt étrend alkalmazásának indokoltságát a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértőnek a keresetváltoztatás előtt kiállított szakvéleménye is alátámasztotta; azt is sérelmezte, hogy a további szakértői bizonyítás szükségességéről a másodfokú bíróságtól nem kapott tájékoztatást, ebben az esetben lett volna lehetősége ugyanis arra, hogy a szakvélemény kiegészítését indítványozza. Ez az utóbbi hivatkozása a korábbiakban részletezettek ismeretében megalapozott volt. A másodfokú bíróság azt helyesen rögzítette, hogy a szakértő a csatolt dietetikusi javaslat alapján csak az ott felsorolt egyes alapélelmiszerek fogyasztásának indokoltságát véleményezte, és ebből az I. rendű felperes utóbb előterjesztett keresetváltoztatásában megjelölt speciális étrend követésének szükségessége még nem következett. Mivel azonban ennek megállapításához nélkülözhetetlennek tartotta a szakértő alkalmazását, erről – az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos mulasztását is figyelembe véve – az I. rendű felperest tájékoztatnia kellett volna. Ennek a tájékoztatásnak a célja nem a bizonyítás eredményének, az adott körben rendelkezésre álló bizonyítékok bizonyító erejének értékelése, hanem az I. rendű felperes figyelmének arra történő felhívása lett volna, hogy a kereset megváltoztatott tényalapjának megállapításához különleges szakértelem szükséges. E nélkül a jogerős részítélet indokolásában megjelölt tények (a fehérjepor fogyasztásának indokoltsága és a költségnek a balesettel való okozati összefüggése) bizonyítatlanságának hiánya az I. rendű felperes terhére nem lett volna értékelhető. A jogerős részítéletnek az élelemfeljavítási többletköltség megtérítése iránti keresetet elutasító részében az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyó rendelkezése ezért sérti a régi Pp. 3. § (3) bekezdését.

[33] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős részítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését részben, az élelemfeljavítás többletköltsége vonatkozásában – az I. és IV. rendű alperes által az I. rendű felperesnek fizetendő másodfokú perköltségre, valamint az I. és IV. rendű alperes által az államnak fizetendő és az állam által viselt meg nem fizetett fellebbezési illetékre is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot ebben a körben új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Egyebekben a jogerős részítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését a régi Pp. 275. § (2) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

[34] A másodfokú bíróságnak az új eljárásban tájékoztatnia kell az I. rendű felperest arról, hogy a keresetével érvényesített, élelemfeljavítási többletköltség megtérítése iránti járadékkövetelés kapcsán a C. fehérjepor fogyasztása indokoltságának és az azzal felmerülő

költség balesettel való okozati összefüggésének meghatározása orvosszakértői kérdésnek minősül. Az eljárást befejező határozatát az I. rendű felperes e tájékoztatás ismeretében adott nyilatkozatának figyelembevételével, az esetleg indítványozott bizonyítás lefolytatását követően, annak eredménye alapján, a régi Pp. 252. § (3) bekezdésére is tekintettel kell meghoznia.

Záró rész

[35] A Kúria a régi Pp. 78. § (1) bekezdése és a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény (a továbbiakban PK vélemény) I.1. pontja alapján, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. § (2) bekezdés a) pontjára, (5) és (6) bekezdésére, valamint 4/A. § (1) bekezdésére figyelemmel a véglegesen elbírált kérdés, a gyógyászati segédeszközök költsége vonatkozásában az I. rendű felperest kötelezte az I. és IV. rendű alperes részéről felmerült – az általános forgalmi adót is tartalmazó, a ténylegesen kifejtett jogi képviseleti tevékenység arányában, a felülvizsgálati ellenkérelem tartalmát is figyelembe véve megállapított ügyvédi munkadíjakból álló – felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

[36] A további, az élelemfeljavítási költséggel összefüggő felülvizsgálati eljárási költségek összegét a régi Pp. 275. § (5) bekezdés második mondata és a PK vélemény I.2. pontja szerint, az Ükr. 3. § (2) bekezdés a) pontjára, (5) bekezdésére és 4/A. § (1) bekezdésére tekintettel csupán megállapította, azok viseléséről a megismételt eljárásban a másodfokú bíróságnak kell döntenie.

[37] A Kúria az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés b) pontja] miatt meg nem fizetett, az Itv. 39. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján meghatározott mértékű felülvizsgálati eljárási illetéknek a véglegesen elbírált követeléshez kapcsolódó részének megfizetése alól az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazott, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 15. § (1) bekezdés második mondatának megfelelően az I. rendű felperest mentesítette, és ezért azt a Kmr. 14. §-a értelmében az állam viseli.

[38] A további felülvizsgálati eljárási illeték mértékét a régi Pp. 275. § (5) bekezdés második mondata és a PK vélemény I.2. pontja szerint, az Itv. 39. § (1) bekezdésének és 50. § (1) bekezdésének figyelembevételével szintén csak megállapította, annak viseléséről a megismételt eljárásban a másodfokú bíróságnak kell határoznia.

[39] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján – az I. rendű felperes kérelmére – tárgyaláson bírálta el.

[40] A részítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki. ki.

A döntés elvi tartalma

[41] I. A kártérítési járadék lényegadó ismérve, hogy az a jövőben rendszeresen felmerülő, pontosan kiszámítható időszakonként visszatérő, összepszerúségében is előre meghatározható károk megtérítésére szolgál. Adott esetben az olyan bizonytalansági tényezők, mint például a technika fejlődése, a károsult állapotából adódó szükségleteinek változása miatt a gyógyászati segédeszköz költsége olyan kár, amely akkor sem alapozza meg a járadékigényt, ha már most előre látható, hogy bizonyos idő múlva felmerül a csere szükségessége.

[42] II. Abban a kérdésben, hogy valamely tény vagy körülmény megítélése vagy megállapítása igényli-e szakértő bevonását, illetve hogy a bíróság rendelkezik-e a szükséges szakértelemmel a perben felmerült releváns szakkérdésekben, magának a bíróságnak kell állást foglalnia. A szakértői bizonyítás szükségességéről ezért a bíróságnak a feleket tájékoztatnia kell.

Budapest, 2024. június 25.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző